

**" कृषि, उद्यम, व्यापार र स्वरोजगार
दिगो शान्ति, सुशासन र समृद्ध महालक्ष्मी नगर "**
आ.व.०७८/०७९ को वजेट वक्तव्य

सभा अध्यक्ष श्री पर्शुराम नेपालज्यू,
प्रदेश माननिय श्री इन्द्रमणी पराजुलीज्यू,
जिल्ला समन्वय समिति प्रमुख श्री टंक बहादुर चुहानज्यू,
जिल्ला समन्वय समिति सदस्य श्री अम्बिका बुढाथोकीज्यू,
नगर सभाका सदस्यज्यूहरु,
महालक्ष्मी नगरबासि आमाबुवा, दाजुभाइ तथा दिदिवहिनिहरु,
संचारकर्मी साथिहरु,
उपस्थित अतिथिज्यूहरु र
कर्मचारी वर्गहरु ।

नेपालको संविधान २०७२ अनुसार २०७३ साल फागुन २७ गते स्थापना भएको महालक्ष्मी नगरपालिका, धनकुटा जिल्लाको उत्तरी भेगमा रहेको प्राकृतिक तथा सास्कृतिक विविधताको संगम स्थल हो । यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र उपलब्ध सामाजिक, सास्कृतिक, प्राकृतिक तथा आर्थिक विविधतामा प्रविधि सिप र दक्षताले यस नगरपालिकाको विकासमा आमूल रुपान्तरण गर्न सकिन्छ भन्ने मान्यतालाई आत्मसाथ गर्दै खुशी र सुखी पालिका, सन्तुलित विकास, समान्निता जिवन, आवश्यक पूर्वाधारका साथ दिगो शान्ति, सुशासन र समृद्ध महालक्ष्मी नगर भन्ने दुर दृष्टिका साथ आर्थिक बर्ष २०७८।७९ को बार्षिक वजेट निर्माण गरेकी छु ।

मुलुक संघियतामा गएसगै स्थानिय तहहरुले जनप्रतिनिधि पाएको ४ बर्ष भइसकेको छ । यि ४ वर्षहरुमा महालक्ष्मी नगरपालिकाको उल्लेख्य विकास भएको महशुस गरेको छु । हाल परिवर्तित अबस्थामा समग्र पालिकाको राजनैतिक, सामाजिक, प्राकृतिक विज्ञार र प्रविधि साथै मानव संसाधनमा अन्तरनिहित सम्भावनाहरुको ढोका खोली दिगो विकासको मार्ग कोर्न नया उत्साह र उमंग सिर्जना भएको छ ।

कोभिड- १९ महामारीले सिर्जना गरेको हाम्रो जिवनकालकै सर्वाधिक चुनौतिपुर्ण परिस्थितिको सामना गर्दै महालक्ष्मी बासिहरुको जीवन रक्षा गर्न र अर्थव्यवस्थालाई गतिशिल तुल्याउदै पुनरुत्थान गर्न सकिन्छ भन्ने दृढ विश्वास का साथ म आर्थिक वर्ष २०७८।०७९ को आयव्ययको विवरण सार्वजनिक गर्न उपस्थित भएको छु ।

सन् २०२० को प्रारम्भमा देखापरेको महामारीले हाम्रो विकास र समृद्धिको यात्रालाई गम्भीर रुपमा प्रभावित पारेको छ । सक्रमण रोकथाम, नियन्त्रण र उपचारका लागि गरिएको प्रयासका बावजुद केहि संख्यामा महालक्ष्मी बासिहरुले ज्यान गुमाउनु परेको छ । यस महामारीबाट मृत्युवरण गर्नुहुने महालक्ष्मी बासिहरुप्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु ।

मृतकका परिवारजनमा समवेदना व्यक्त गर्दछु । संक्रमित विरामीको शिघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु ।

कोभिड-१९ महामारीको दोश्रो लहरको जोखिम बढ्दै जाँदा हाम्रा सामु चुनौतीहरु थपिएका छन् । संक्रमण जोखिम कायम रहने अवधि र यसको प्रभाव अझै यकिन हुन सकेको छैन । संकटको यस समयमा प्रत्येक महालक्ष्मी बासिहरुको जिवनरक्षाको अभिभारालाई नगरपालिकाले सर्वोच्च प्राथमिकता दिएको छ । नगरपालिका, महामारीकै बिचमा पनि स्वास्थ्य सजगता अपनाउदै आर्थिक गतिविधिलाई निरन्तरता दिन प्रतिवद्ध छ ।

नेपालको संविधान २०७२ ले गरेको व्यवस्था बमोजिम महालक्ष्मी नगरपालिकाको सातौं नगर सभाको लागि आफ्नो बजेट आफै बनाउन र घोषणा गर्न पाउँदा मलाई अत्यन्त खुसी लागेको छ । नेपालको लोकतान्त्रीक आन्दोलन, जनयुद्ध, आदिवासी जनजाती आन्दोलन, लगायतका आन्दोलन हरुमा सहादत प्राप्त गर्ने विर शहिदहरु प्रति हार्दिक श्रदा सुमन श्रदाञ्जलि ।

वार्षिक बजेट नगरले अवलम्बन गरेका नीति तथा कार्यक्रमहरुलाई कार्यान्वयन गर्ने महत्वपूर्ण औजार हो । बजेट तर्जुमा गर्दा संविधानले नगरिकका लागि वाचा गरेको मौलिक हकहरुको पूर्ण उपभोगको सुनिश्चिततालाई समेट्दै संविधानले परिकल्पना गरेको दिगो शान्ति, सुशासन, विकास र समृद्धिको आकांक्षालाई साकार पार्न सहयोगी हुने कार्यक्रम तथा कृयाकलापहरु समावेश गर्न ध्यान दिनु आवश्यक हुन्छ ।

नगरबासीको आकांक्षा धेरै कुरा एकै पटक संबोधन भईदियोस भन्ने हुन्छ तर, समय,स्रोत र क्षमताको सीमाले गर्दा एकै पटक सबै कुरा संबोधन गर्न सम्भव हुँदैन । त्यस माथि स्थानीय सरकार भर्खरै गठन भएको र साधन, स्रोत पर्याप्त र सुनिश्चित नभई सकेको अवस्था छ । यस्तो अवस्थामा अधिकतम् जनतालाई लाभ वा फाइदा दिने कार्यक्रम वा आयोजनालाई छनौट गर्ने वाध्यात्मक अवस्था नगरको रहेको छ ।

बजेट तर्जुमा गर्दा जनप्रतिनिधिहरुको सहयोग र स्वामित्वलाई ख्याल गर्दै जनताका विकासका आकांक्षा र आवश्यकताहरुको वारेमा पर्याप्त अध्ययन र सुझाव लिएको छ । चार वर्षको अभ्यासबाट नागरबासीका समस्याहरुका वारेमा पर्याप्त जानकारी प्राप्त भएको छ । सबै सदस्यहरुले अमूल्य सुझाव दिई नगर सरकारलाई सहयोग गर्नु भएको छ । नगर सभा सदस्यहरुबाट प्रकट भएका जनताका मनोभावनालाई बजेट निर्माण गर्दा पर्याप्त ध्यान दिइएको छ ।

आर्थिक विकास लागि संभावना भएको नगरको रुपमा यो नगर पर्दछ । प्राकृतिक स्रोत, खनिज पदार्थ, जडिबुटी, पर्यटन प्रवृद्धन, जलविद्युत उत्पादन, कृषिमा हरित क्रान्ति, शैक्षिक क्षेत्रको उपयुक्त अवस्थिति यो नगरका संभावनाका क्षेत्र हुन । मानवीय अगुवाइमा हुने इमान्दार प्रयत्नले असंभवलाई पनि संभव बनाउन सकिन्छ । नगरका चुनौति अवश्य छन् तर संभावना पहिल्याउदै र सार्थक प्रयत्न गर्दै जादा चुनौति ओजेलमा पर्दै जान्छन् ।

समृद्ध नेपाल सुखि नेपालीको राष्ट्रिय लक्ष्य, मुलुकले अंगिकार गरेको दिगो विकास लक्ष्यको मुख्य मार्ग दर्शनमा हामिले महालक्ष्मी नगरपालिकाको दिर्घकालिन विकासका लागि तय गरेको कृषि, उद्यम, व्यापार र स्वरोजगार दिगो शान्ति,सुशासन र समृद्ध महालक्ष्मी नगर भन्ने महालक्ष्मीको दिर्घकालिन लक्ष्य प्राप्तिका लागि हाम्रा निति, कार्यक्रम र योजनाहरु परिलक्षित गरेका छौं ।

अध्यक्ष महोदय,

यस पृष्ठभूमिमा अब म आर्थिक वर्ष ०७८/०७९ को बजेटको उद्देश्यहरु निम्न अनुसार रहेको व्यहोरा निवेदन गर्न चाहन्छु ।

- कृषि क्षेत्रमा व्यवसायीकरण र आधुनिकीकरण गरी उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि गर्ने ।
- भेटेनरीको सेवा केन्द्र स्थापना गरी सेवा प्रवाहमा वृद्धि गर्ने ।
- आर्थिक बृद्धिलाई उच्च दरमा उकाल्दै नगरबासीको जीवनस्तरमा देख्न सकिने र अनुभूति गर्न सकिने सुधार ल्याउन मानवीय पूँजी विकास र उत्पादन सहयोगी भौतिक पूर्वाधारको विकास गर्दै समग्र आर्थिक क्षेत्रलाई चलायमान बनाउने ।
- उपलब्ध साधन स्रोत, अवसर र क्षमताको उच्चतम परिचालन गरी शीघ्र आर्थिक पुनर्उत्थान गर्दै आर्थिक विकासको गतिलाई निरन्तरता दिने ।
- कोभिड १९ लगायत संक्रामक सबै प्रकारका रोग र विपद्बाट नागरिकको जीवन रक्षा गर्दै जनजीवनलाई सहज र सुरक्षित बनाउने ।
- विपन्न वर्ग तथा खरको छाना भएका घरहरुको खर छाना विस्तारित गर्ने जस्तापाता लगाउने ।
- पर्यटनमैत्री पूर्वाधार विकास गरी पर्यटन उद्योगलाई विस्तार गर्ने एवं लगानी, रोजगारी तथा अन्य आय आर्जनको आकर्षक गन्तव्यको रूपमा पर्यटनलाई प्रवर्द्धन गर्ने ।
- आधारभूत पूर्वाधारको निर्माण र विकास गरी नगर सरकार र आधारभूत सेवामा नागरिकको पहुँच अभिवृद्धि गर्ने ।
- स्वास्थ्य र शिक्षामा गुणस्तरीय सुधार गर्दै आफ्नै भवनबाट स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गर्ने ।
- गुणस्तरीय र भरपर्दो खानेपानीको सुविधाको विस्तार गर्ने ।
- वातावरण सन्तुलन तथा विपद् व्यवस्थापनलाई अन्तर आवद्धताको विषयकोरूपमा विकास गर्ने ।
- समावेशी र सन्तुलित विकासलाई प्रवर्द्धन गर्ने ।
- पूर्वाधार मैत्री नगर निर्माण गर्दै सबै वडामा हिउद वर्षा दुवै मौषममा सडकहरु निर्माण गर्दै प्रत्येक टोल सम्म सडक सुविधा विस्तार गर्ने ।
- प्रधानमन्त्रि रोजगार कार्यक्रममा नगरपालिकाले थप साझेदारी गरी थप रोजगार सिर्जना गरि प्रत्येक व्यक्तिको जिवनयापनमा सहयोग पुर्याउने ।
- उज्यालो नगर कार्यक्रम मार्फत सबै घरहरुमा वति पुर्याउने ।

अध्यक्ष महोदय,

अव म आ.व. ०७८/०७९ को वजेटका विशेषताका वारेमा प्रकाश पार्न चाहन्छु । स्वस्थ, स्वच्छ, सुसंस्कृत, सुशासित, समृद्ध महालक्ष्मी नगर बनाउने नगरको सोचलाई सार्थक बनाउन मैले वजेटका निम्न विशेषताहरु तय गरेको छु ।

- नगरमा रहेको मानव स्रोतलाई स्वास्थ्य शिक्षाको माध्यमबाट अनुशासित, योग्य र मेहनेती बनाउदै असल मानव पूँजीमा रुपमान्तरण गर्ने,
- हाम्रो नगर नेपालका स्थानीय तहहरु मध्ये विविधताले भरपुर नगरपालिका हो । यस पृष्ठ भूमिमा नगरमा विद्यमान प्राकृतिक, साँस्कृतिक मानवीय आध्यात्मिक र भौतिक संभावनाहरुलाई समृद्धिमा सदुपयोग गर्न र नगरलाई लगानी कर्ताको पहिलो रोजाईमा पार्न नगरभर सडक संजाल, सौर्य उर्जा, विद्युत सुविधा र संचार सेवाको उपलब्धता एवं खेतियोग्य जमिनको उपलब्धताका आधारमा सिंचाई विस्तार गर्ने ।
- कोरोना लगायत सबै प्रकारका स्वास्थ्य जोखिमबाट नागरिकलाई सुरक्षित राख्ने र गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा सर्वसुलभ बनाउन स्वास्थ्य सेवाको दायरा विस्तार, स्वास्थ्य पूर्वाधार निर्माण तथा स्तरोन्नती र स्वास्थ्य जनशक्ति विकास गर्ने ।
- आफ्नो नगर आफै बनाउ भन्ने भावानलाई सार्थक बनाउन नगरवासीको ज्ञान, सीप,क्षमता र केही गरौ भन्ने भावनालाई नगरमै सदुपयोग गर्न तथा नीजिक्षेत्रका लगानी कर्तालाई नगरमा आकर्षिक गर्न सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने,
- विकासका सबै आयाम, स्वरुप र संरचनामा संबोधन गर्ने गरी पहिचान भएका लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण, वालमैत्री, वातावरणमैत्री, विपद् जोखिम न्यूनिकरण, दिगो विकास लक्ष्य, आन्तरिकीकरण लगायतका अन्तर आवद्धताका विषयहरुलाई सम्बोधन गर्ने,
- थप रोजगारीको सृजना गरी महालक्ष्मी नगरपालिका वासिहरुको जिवनयापन सहज बनाउने ।
- कर्मचारी वर्गमा जागरले काम गरौँ, मुस्कान सहितको सेवा गरौँ भन्ने संस्कारको विकास गर्ने । तथा कर्मचारीको मनोवल उच्च पार्न आवश्यक प्रोत्साहनको व्यवस्था मिलाईने छ ।

अध्यक्ष महोदय,

अव म आ व २०७६/०७७ को यथार्थ आय र व्यय तथा अव २०७७/०७८ को संशोधित आय व्यय को अनुमान पेश गर्न चाहन्छु । आ.व. ०७६।०७७ को यथार्थ आय ५२ करोड ६७ लाख ३७ हजार चार सय ७३ रुपैया पैसा ९४ मात्र र व्यय तर्फ रु. ४९ करोड ३२ लाख ८१ हजार ९ सय ६८ रुपैया पैसा ७८ मात्र थियो । आ.व. अव २०७७/०७८ को संशोधित आय अनुमान ६० करोड ४७ लाख ७० हजार ३ सय १३ रुपैया मध्येमा अव २०७७/०७८ मा कोभिड १९ का कारण व्यय ५० करोड हुने अनुमान गरेको छु ।

अध्यक्ष महोदय,

अव म, आर्थिक वर्ष २०७८।०७९ को वजेट र कार्यक्रम संक्षिप्तरुपमा प्रस्तुत गर्न चाहन्छु । यसको विस्तृत विवरण संलग्न अनुसूचीहरुमा समावेश गरेकी छु । यस आर्थिक वर्षका लागि कूल रकम रु.६४ करोड ५४ लाख ९५ हजार ४ सय ४० रुपैया विनियोजन गरेको छु । जसमध्ये केन्द्र सरकारबाट वित्तीय समानीकरणमा रु.१० करोड ३३ लाख, केन्द्र सरकार राजश्व बाडफाडबाट रु ७ करोड ५५ लाख,

१० हजार। प्रदेश सरकारबाट वित्तिय समानीकरणमा रु ५८ लाख २८ हजार, सवारी कर बाडफाड प्रदेश सरकार बाट रु ४४ लाख, १८ हजार ४ सय ४० रुपैया, दहत्तर बहत्तर शुल्कबाट संकलित राजश्व रु. १५ लाख, सघिय सरकार बाट आ.व. २०७८/०७९ मा समपुरक अनुदान ६३ लाख र विशेष अनुदान बापत एकमुष्ठ रु २ करोड ५३ लाख तथा सघीय सरकारबाट सशर्त अनुदानतर्फ ३० करोड ९१ लाख र प्रदेश १ सरकार शर्त अनुदान १ करोड ३२ लाख ८९ हजार र प्रदेश १ प्रदेश सरकार समपुरक अनुदान तर्फ १ करोड, सामाजिक सुरक्षा भत्ता बापत रु ६ करोड ५० लाख प्राप्त हुने अनुमान गरेकी छु । त्यसैगरी महालक्ष्मी नगरपालिकाको आन्तरिक श्रोतबाट आ.व.२०७७/०७८ मा चालु आ व को नगद मौज्दात र आगामि वर्ष को आन्तरीक आमदानी गरी एकमुस्ट रु २ करोड ५९ लाख ५० हजार आय अनुमान गरेको छु ।

सशर्त अनुदान बापत प्राप्त कूल रकम रु.३२ करोड २३ लाख ८९ हजार केन्द्र /प्रदेश १ सरकार बाट रकम शीर्षकगत विनियोजन भई आएको छ । जसमा शिक्षा क्षेत्रमा साबिकमा सञ्चालित सबैका लागि शिक्षा आधारभूत तह (आधारभूत तहका शिक्षक तलब भत्ता), माध्यमिक तह (शिक्षक तलब भत्ता) र बिद्यालय क्षेत्र विकास कार्यक्रम अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु रहेका छन् । त्यसै गरी यस नगरपालिकामा सञ्चालित स्वास्थ्य संस्थाहरुको सञ्चालन खर्च तथा तलब भत्ता केन्द्रीय स्वास्थ्य शिक्षा, सूचना तथा सञ्चार कार्यक्रम, क्षयरोग नियन्त्रण कार्यक्रम, एकीकृत जिल्ला स्वास्थ्य कार्यक्रम, परिवार स्वास्थ्य कार्यक्रम, औषधि, भ्याक्सिन, सामाग्री प्याकिङ्ग र ढुवानी बापतको रकम लगायतका कार्यक्रमहरु पनि सशर्त अनुदानमा समावेश भई आएका छन् । त्यसै गरी राष्ट्रिय ग्रामीण तथा नविकरणीय उर्जा कार्यक्रम, नेपाल कृषि सेवा विकास कार्यक्रम, भोलुङ्गे पुल क्षेत्रगत कार्यक्रम, साना सिचाई कार्यक्रम,राष्ट्रीय परिचय पत्र तथा पन्जीकरण कार्यक्रम र प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम पनि शसर्त अनुदानमा समावेश भई आएका छन् । त्यस्तै केन्द्र सरकार बाट विशेष अनुदान तर्फ महालक्ष्मी नगरपालिकाको लिफटिड प्रविधिबाट शुद्ध खानेपानी सुविधा विस्तार आयोजना लाई २ करोड ५३ लाख अनुदान समावेश भई आएका छन । साथै प्रदेश सरकार तर्फ अपाङ्गता रोकथाम तथा पुनर्स्थापना कार्यक्रम, लैलिङ्क हिंसा निवारणका लागि कोष स्थापना लगायत विभिन्न सिचाइ आयोजनाहरुका लागि अनुदान समावेश भइ आएका छन ।

नगर सभाका सदस्यज्यूहरु,

कूल बजेटबाट सघीय सरकारबाट हस्तान्तरीत शसर्त अनुदान, प्रदेश सरकारबाट हस्तान्तरीत शसर्त अनुदान, सामाजिक सुरक्षा तथा केन्द्र सरकार र प्रदेश सरकारको विशेष र समपुरक अनुदान बापतको रकम घटाउदा सघीय सरकारबाट प्राप्त हुने समानीकरण अनुदान, राजश्व बाडफाँड र त्यसैगरी प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने समानकिरण अनुदान र राजस्व बाँडफाडको रकम तथा नगरपालिकाको आन्तरीक श्रोत समेत जोड्दा कायम हुन आउने रकम रु.२१ करोड ६५ लाख ६ हजार ४ सय ४० रुपैया मध्ये चालु खर्च बापत करिब ४५ प्रतिशत अर्थात ९ करोड ७४ लाख २७ हजार ८ सय ९८ रुपैया र बाँकी ५५ प्रतिशत अर्थात ११ करोड ९० लाख ७८ हजार ५ सय ४२ रुपैयाँ विकास

खर्च बापत विनियोजन गरेको छु । यो विकास खर्चलाई पनि क्षेत्रगत आधारमा आर्थिक विकास, सामाजिक विकास, पूर्वाधार विकास, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन, संस्थागत विकास तथा सुशासन तर्फ गरी पाँच क्षेत्रमा विभाजन गरी विनियोजनको व्यवस्था मिलाएको छु । अब म विभिन्न क्षेत्रगत शीर्षक अनुसारको बजेट प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

आर्थिक विकास :

यस शीर्षक अन्तर्गत कृषि, उद्योग तथा वाणिज्य, प्राचिन, ऐतिहासिक, पुरातात्विक धरोहर संरक्षण र विकास, पर्यटन, सहकारी र वित्तीय क्षेत्र पर्दछन् । जसका लागि यस आर्थिक वर्षमा नगरपालिका कृषि क्रान्ति प्रविधि , पशु बीमा साना सिचाई आयोजना , मुहान संरक्षण, पशु स्वास्थ्य ,दुग्ध उद्योग सञ्चालन, विउ बैंक, व्यवसायीक कृषि तथा औद्योगिक क्षेत्रको प्रवर्धन, एक वडा एक कृषि सहकारी निर्माण, अरुण एग्रो फरेष्ट्री, पशु रोग निधान एवं अन्य कार्यक्रम, किवी मन्तसब, बीउ बिजन तथा किटनाशक औषधि खरिद, विभिन्न पर्यटकीय स्थानमा महोत्सव, लगायतका कार्यक्रम सञ्चालनको लागि एकमुष्ट रु.५ करोड ५० लाख विनियोजन गरेको छु ।

सामाजिक विकास :

यस शीर्षक अन्तर्गत शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई, साहित्य, कला संरक्षण, कार्यक्रम, एकल महिला, जेष्ठ नागरिक, बालबालिका, दलित तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई सहजिकरण, संस्कृति प्रवर्द्धन, खेलकूद तथा मनोरञ्जन र लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण, एकद्वार संकट व्यवस्थापन, स्वास्थ्य संस्थाबाट उत्पादित फोहोरमैला व्यवस्थापन, उत्कृष्ट स्वास्थ्य छनौट, संस्थाहरुको स्तरबृद्धि, पोषण व्यवस्थापन, सर्ने तथा नसर्ने रोग सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम, नगरक्षेत्रको एक स्वास्थ्य संस्थामा एक्सरे मेनि खदि, जेष्ठ नागरिक आराम गृह, स्थानीय स्तरमा पाईने जडिबुटीको अधिकतम उपयोग, महिला विकास कार्यक्रम लगायतका क्षेत्रहरु पर्दछन् । यी कार्यक्रमहरुका लागि एकमुष्ट रुपमा रु.३ करोड ५० लाख विनियोजन गरेको छु ।

पूर्वाधार विकास :

यस क्षेत्र अन्तर्गत स्थानीय सडक तथा पुल, सिचाई, भवन तथा शहरी विकास, उर्जा, लघु तथा साना जलविद्युत, सञ्चार, एकीकृत बस्ती विकास कार्यक्रम, निर्माणधीन सडकको स्तरोन्नती, दिगो उर्जा र पानीको मुहान संरक्षण लगायतका विषयहरु समेटिएका छन् । यस आ.व.मा पूर्वाधार विकास अन्तर्गत माथि उल्लेखित लगायत सबै कार्यक्रमहरुमा एकमुष्ट रु. ८ करोड ५० लाख विनियोजन गरेको छु ।

वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन :

यस अन्तर्गत बन तथा भू-संरक्षण, जलाधार संरक्षण, वातावरण संरक्षण, फोहोरमैला व्यवस्थापन, विपद् व्यवस्थापन, एम्बुलेन्स खदि तथा विपद व्यवस्थापन/क्वारेन टाईन निर्माण लगायतका क्षेत्रहरु पर्दछन् । यी सबै क्षेत्रहरुको लागि सञ्चालन हुने विभिन्न कार्यक्रमहरुमा एकमुष्ट रु.१ करोड विनियोजन गरेको छु ।

संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन :

यस अन्तर्गत सामान्य सेवा, सुरक्षा व्यवस्थापन, सूचना प्रविधि, पञ्जिकरण व्यवस्थापन, स्थानीय तथ्याङ्क सङ्कलन र अभिलेख व्यवस्थापन, सुशासन प्रबर्द्धन, अनुसन्धान तथा विकास लगायतका क्षेत्रहरु पर्दछन्। यी र यस प्रकारका सञ्चालन हुने विभिन्न कार्यक्रमहरुका लागि एकमुष्ट रु.२ करोड विनियोजन गरेको छु।

नगर सभाका सदस्यज्यूहरु,

अब म अन्य विविध क्षेत्रहरुमा विनियोजित बजेट विवरण प्रस्तुत गर्न चाहन्छु।

साविकमा सञ्चालन भई आएका नियमानुसार दायित्व सिर्जना भएका तथा निरन्तरता दिन आवश्यक देखिएका कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिइएको छु।

महिला, बालबालिका, आदिवासी जनजाति, दलित, अल्पसंख्यक वा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र लगायतका महिलाहरुको वृत्ति विकासका लागि व्यक्तित्व प्रशिक्षण, सीप विकास तथा संस्थागत कार्यक्रमहरु अगाडि बढाउनुका साथै लैंगिक हिंसा न्यूनिकरण गर्न सचेतनामूलक कार्यक्रम, महिला लक्षित वर्गको उत्थान, विकास तथा मूल प्रवाहीकरणका लागि शिक्षा, सचेतना, जागरण र जनतामा चेतना फैलाउने प्रबर्द्धनात्मक प्रवृत्तिका कार्यक्रमहरुका लागि आवश्यक बजेट छुट्याएको छु।

स्वच्छ, सुखी, सम्मुनत नगर बनाउनुको लागि ठूलो लगानी आवश्यक पर्दछ। यसका लागि सघीय सरकार र प्रदेश सरकार सँग आवश्यक समन्वय गरि समपुरक अनुदान माफत योजना सञ्चालन गर्नको लागि समपुरक कोषको लागि रु १ करोड बजेट विनियोजन गरेको छु।

यस नगरपालिकाको लागि आवश्यक सुविधा सम्पन्न नयाँ प्रशासनिक भवनको गुरुयोजना निर्माण गरी सघीय तथा प्रदेश सरकारको लागत सहभागितामा निर्माण कार्य अगाडि बढाउन आवश्यक पहल गरिने छ।

विश्वमा महामारीको रुपमा फैलिएको कोभिड १९ रोगको नियन्त्रण तथा व्यवस्थापनका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु।

नगरपालिकामा रहेका गरीबहरुको घरको पहिचान गरी खरको छानो विस्थापित गर्न नगरपालिकाको तर्फबाट गरीबलाई टिनको छाना कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइएको छु।

गुणस्तरीय शिक्षा अभिवृद्धि गर्ने अभियान अन्तर्गत नगरक्षेत्र भित्र संचालन भएका विद्यालयहरुका निजी स्रोतको शिक्षक तलब भत्ता व्यवस्थापन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइएकी छु।

यस नगरपालिकामा रहेका महिला स्वास्थ्य स्वयम्सेविकाहरु लाई उपलब्ध गराईएको प्रोत्साहन भत्ता कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइएको छु।

विकासको साध्य र साधन नागरिक नै भएकोले सबै नागरिकलाई स्वस्थ सवल मानव पूँजि निर्माण गर्नका लागि स्वास्थ्य महत्वपूर्ण क्षेत्र हो। स्वास्थ्य सेवालाई प्रभावकारी नियमित र जनताको घरदैलोमा स्वास्थ्य सेवा पुर्याउने उद्देश्यले खोप केन्द्र नभएका वडामा खोप केन्द्र भवन निर्माणका लागि आवश्यक पहल गर्ने छु।

स्वरोजगारका अवसर सिर्जना गरी युवालाई आत्मनिर्भर बनाउन एवम् वैदेशिक रोजगारीबाट स्वदेश फर्किएका युवाहरुको ज्ञान, शिप, दक्षता र पूँजीलाई प्रभावकारी रुपमा उपयोग गरी

उद्यमशिलताको विकास मार्फत थप रोजगारी सिर्जना गरी समृद्ध नगर बनाउनको लागि सिपालु हात सधैं आफ्नै साथ भन्ने मुल नाराका साथ आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।

महालक्ष्मी नगरपालिका भित्र रहेका अल्पसंख्यक, सिमान्तकृत, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, लैलिङ्क तथा यौनिक अल्पसंख्यक, एकल महिला र हिंसा पिडीतहरूलाई समान सहभागिता, अग्रसरता, समानता र सामाजिक समावेशिकरण मार्फत सवैले आत्मसम्मान बोध हुने वातावरण निर्माण गर्नका लागि विशेष प्राथमिकतामा राखि आवश्यक वजेट विनियोजन गरेको छु ।

नगर क्षेत्रमा दुग्ध जन्य उपभोगलाई अभाव हुन नदिन तथा गाउघरका किसानको दुधलाई बजारिकरण गर्नको लागि निजी र सहकारी क्षेत्र सगँको साभेदारीमा दुग्ध व्यवसाय प्रवर्द्धनको लागि प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गरी व्यवस्था मिलाएको छु ।

बृद्ध नागरिकहरूलाई विशेष सम्मान तथा औषधि उपचारका लागि आवश्यक वजेट विनियोजन गरेको छु ।

सूचना तथा सञ्चार क्षेत्रको विकास एवं प्रोत्साहनको लागि आवश्यक वजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।

अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई मेरो लागि म छु, म गर्न सक्छु भन्ने मुल नाराका साथ अपाङ्गता सिप विकास कार्यक्रमका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।

लैंगिकमैत्री नगर बनाउनको लागि लैंगिक हिंसा सम्बन्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गरी आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेकी छु ।

यो नगर बहुजातीय, बहुभाषिक र बहुसांस्कृतिक विशेषतायुक्त नगर हो । नगरका सम्पूर्ण जाति, भाषा, साहित्य र सस्कृतिको विकास तथा उत्थानको लागि आवश्यक कार्यक्रम सहित व्यवस्था मिलाएको छु ।

नगरको खाद्यान्नमा वृद्धि गरी अन्य ठाउँको मागलाई समेत आपूर्ति गर्न सक्ने गरी कृषिका उत्पादन बृद्धिका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

सम्पति कर व्यवस्थापन गर्ने कार्यको लागि वडास्तरमा कर र यसको सदुपयोगमा नगरवासीको भूमिका सम्बन्धी कर शिक्षा कार्यक्रम र स्थानीय तहबाट न्यायिक सम्पादन कार्यको लागि तथा मेलमिलापकर्ता समिति गठन गरी तालिम समेत दिई व्यवस्थित रूपमा काम अगाडि बडाउन तालिम तथा अध्ययन भ्रमणको लागि उचित रकम विनियोजन गरेकी छु ।

नेपाल सरकारले लिएका राष्ट्रिय लक्ष्यहरू तथा अन्तर्राष्ट्रिय जगतमा जनाएका प्रतिवद्धता र सो बाट सिर्जित दायित्वलाई समेत प्राथमिकता दिइएकी छु । निर्माणधीन पूर्वाधारहरूको निर्माण सम्पन्न समय मै सम्पन्न गर्ने गरी सो अनुसारको व्यवस्था मिलाएकी छु । नगर भित्रका स्वास्थ्य सँस्था र वडा कार्यालय मा आफ्नै भवन बाट सेवा प्रवाहको व्यवस्था मिलाईने छु ।

कतिपय कार्यक्रम आयोजनाहरूमा देखिने दोहोरोपन घटाउन नगरपालिका क्षेत्रभित्र हुने जुनसुकै कार्यक्रमहरू नगरपालिकाको मातहतबाट नै सञ्चालन हुने ब्यवस्था मिलाएकी छु । बजेट कार्यक्रमले नसमेटेका तथा समेट्न नसकिएका अन्य कार्यक्रमहरूलाई आगामी दिनहरूमा जनसंख्या, भूगोल लगायत अन्य वर्ण, लिङ्ग, क्षेत्र, समुदायहरू समेतलाई मध्यनजर गर्दै समतामूलक ढङ्गले विकासमा विनियोजन गर्दै

लगिने नीति तय गरिने कुरा पनि स्मरण गराउन चाहन्छु । यसै गरी नगर गौरवका आयोजना एवं ठूला आयोजनाहरूको लागि प्रदेश र संघीय सरकार सँग आवश्यक रकमको व्यवस्थाको लागि अनुरोध गर्ने गरी व्यवस्था मिलाएकी छु । साथै नगरमा साना योजना भन्दा ठूला योजनाले प्राथमिकता पाओस भन्ने तर्फ विशेष ध्यान दिइएको छ ।

नगर सभाका अध्यक्ष महोदय,

यो बजेट तयार गर्ने क्रममा टोल भेला देखि नगर कार्यपालिकाको बैठकसम्मका बजेट तर्जुमाका चरणमा प्रत्यक्ष अप्रत्यक्षरूपमा सुभाब सल्लाह सहित सहयोग पुऱ्याउनु हुने संलग्न सबैमा आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु । त्यसै गरी यस कार्यमा प्रत्यक्ष संलग्न हुनु हुने जनप्रतिनिधि एवं कर्मचारी वर्गहरूमा धेरै धन्यवाद दिन चाहन्छु । त्यस्तै गरि यो महत्वपूर्ण अवसर जुराइदिनुहुने आम महालक्ष्मी नगरबासीहरूमा विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु । साथै निजीक्षेत्र, विकास साभेदार, नागरिक समाज प्रति पनि धन्यवाद दिन चाहन्छु । बजेट तर्जुमा एउटा पाटो हो भने यसको सफल कार्यान्वयन अर्को महत्वपूर्ण पाटो हो । तर्जुमा गरिएको बजेट सही कार्यान्वयन भएमा मात्र यसले सार्थकता पाउँछ । त्यसैले बजेटको सफल कार्यान्वयनको लागि सम्पूर्ण सरोकारवालाको सहयोगको पूर्ण अपेक्षा गरेकी छु । महालक्ष्मी नगरपालिकाको विकास र समृद्धिमा निरन्तर सद्भाव र सहयोग पुऱ्याउनु हुने आम नागरिकहरू, कर दाताहरू, निजी क्षेत्र, विकास साभेदारहरू, सरकारी तथा गैरसरकारी संघ संस्था, सामुदायिक संस्थाहरू, नागरिक समाज एवं सञ्चार जगत लगायत सम्पूर्ण महानुभावहरूमा हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु ।

अनत्यमा,

अब म आगामि आर्थिक वर्षको लागि तल उल्लेखित विधेयक छलफलका लागि सभामा पेश गर्दछु ।

१) विनियोजन विधेयक २०७८।७९,

धन्यवाद ।

मिति : २०७८ आषाढ ९

मन्जु कुमारी कार्की (अधिकारी)

नगर उपप्रमुख

महालक्ष्मी नगरपालिका

धनकुटा